

LIGJ

Nr .9166, date 22.1.2004

PER ADERIMIN E REPUBLIKES SE SHQIPERISE NE KONVENTEN "PER RREGULLAT NDERKOMBETARE PER PARANDALIMIN E PERPLASJEVE NE DET, 1972" DHE NE ANEKSET E SAJ

Ne mbeshtetje te neneve 78, 83 pika 1 dhe 121 pika 1 te Kushtetutes, me propozimin e Keshillit te Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKES SE SHQIPERISE

V E N D O S I:

Neni 1

Republika e Shqiperise aderon ne Konventen "Per rregullat nderkombetare per parandalimin e perplasjeve ne det, 1972" dhe ne anekset e saj.

Neni 2

Ky ligj hyn ne fuqi 15 dite pas botimit ne Fletoren Zyrtare.

Shpallur me dekretin nr .4124, date 13.2.2004 te Presidentit te Republikes se Shqiperise, Alfred Moisiu

KONVENTA MBI RREGULLAT NDERKOMBETARE PER PARANDALIMIN E PERPLASJEVE NE DET, 1972

Palet ne Konventen aktuale:

duke deshירuar te kene nje nivel te larte sigurie ne det;

duke pasur parasysh nevojën e rishikimit dhe permiresimit te rregullave nderkombetare per parandalimin e perplasjeve ne det te aneksuara ne aktin perfundimtar te Konferences Nderkombetare per parandalimin e perplasjeve ne det te vitit 1960;

duke marre ne konsiderate keto rregulla ne driten e zhvillimeve nga koha kur ato u miratuan,

rane dakord si vijon:

Neni 1

Detyrime te pergjithshme

Palet ne Konventen aktuale zotohen te sjellin ne fuqi rregullat dhe anekset e tjera qe perbejne rregullat nderkombetare per parandalimin e perplasjeve ne det, 1972 (te quajtura ketu me poshte si "Rregulla") bashkelidhur ketu me poshte.

Neni 2

Firmosja, ratifikimi, pranimi, miratimi dhe bashkimi

1. Konventa aktuale do te mbetet e hapur per firmosje deri me 1 qershor 1973 dhe me vone do te mbetet e hapur perbashkim.
2. Shtetet anetare te Kombeve te Bashkuara, agjencite e specializuara, Agjencia Nderkombetare e Energjise Atomike ose palet e statutit te Gjykates Nderkombetare te Drejtesise mund te behen Pale e kesaj Konvente me:
 - a) firmosjen pa asnje rezerve per ratifikim, pranim ose miratim;
 - b) firmosjen mbeshtetur ne ratifikimin, pranimin ose miratimin e mbeshtetur me ratifikimin, pranimin ose miratimin ose
 - c) bashkimin.
3. Ratifikimi, pranimi, miratimi ose bashkimi do te realizohet me anen e depozitimit te nje instrumenti tek Organizata Konsultative Interqeveritare Detare (ketu me poshte referuar si "Organizata"), e cila do te informoje qeverine e shtetit qe ka firmosur ose eshte bashkuar me Konventen aktuale per depozitimin e secilit instrument dhe daten e depozitimit te tij.

Neni 3

Territori i zbatimit

1. Kombet e Bashkuara, ne rastet kur ato jane organe administruese per nje territor ose cdo Pale Kontraktuese pergjegjese per marredheniet nderkombetare te nje territori, ne cdo kohe, me anen e nje njoftimi me shkrim ndaj Sekretarit te Pergjithshem te Organizates (ketu me poshte referuar si "Sekretari i Pergjithshem"), mund te shtrijne zbatimin e kesaj Konvente ne terriore te tilla.
2. Konventa aktuale shtrihet mbi terrioret e permendura kern me poshte nga data e marrjes se njoftimit ose nga data te tjera te tilla, sic mund te jene te specifikuara ne njoftim.
3. Çdo njoftim i bere ne perputhje me paragrafin 1 te ketij neni mund te mos pranohet ne lidhje me cdo territor te permendur ne kete njoftim dhe shtrirja e kesaj Konvente ne kete territor do te bjere nga fuqia pasnje viti ose nje periudhe aq te gjate, te tille sic mund te specifikohet ne kohen e ketij mospranimi.
4. Sekretari i Pergjithshem do te informoje te gjitha Palet Kontraktuese per njoftimin per cdo shtrirje ose mospranim, lidhur me cdo shtrirje te komunikuar sipas ketij neni.

Neni 4

Hyrja ne fuqi

1. a) Konventa aktuale do te hyje ne fuqi dymbedhjete muaj pas dates ne te cilen minimumi 15 shtete, shuma totale e flotave te te cilave perben jo me pak se 65 per qind sipas numrit te tonazhit te flores boterore te anijeve mbi 100 tonazh bruto, kushdo qofte nga te cilat eshte me perpara.

- b) Pa permendur parashikimet ne nenparagrafin (a) te ketij paragrafi, Konventa aktuale do te hyje ne fuqi perpara 1 janarit 1976.
2. Hyrja ne fuqi per shtetet te cilat ratifikojne, pranojne, miratojne ose bashkohen me kete Konvente ne perputhje me nenin 2, pas plotesimit te kushteve te pershkruara ne nenparagrafin 1(a) dhe perpara se Konventa te hyje ne fuqi, do te jete ne daten e hyrjes ne fuqi te Konventes.
 3. Hyrja ne fuqi per shtetet te cilat ratifikojne, pranojne, miratojne ose bashkohen pas dates ne te cilen Konventa hyn ne fuqi do te jete ne daten e depozitimit te nje instrumenti pranimi ne perputhje me nenin 2.
 4. Pas dates se hyrjes ne fuqi te nje amendamenti ndaj kesaj Konvente, ne perputhje me paragrafin 4 te nenit 4, cdo ratifikim, pranim, miratim ose bashkim do t'i bashkelidhet Konventes sic amendohet.
 5. Ne daten e hyrjes ne fuqi te kesaj Konvente, rregullat zevendesojne dhe abrogojne rregullat nderkombetare per parandalimin e perplasjeve ne det te vitit 1960.
 6. Sekretari i Pergjithshem do te informoje qeverite e shteteve qe kane firmosur ose qe kane hyre ne kete Konvente mbi daten e hyrjes ne fuqi te saj.

Neni 5

Konferenca e rishikimit

1. Nga organizata mund te mblidhet nje konference per qellimet e rishikimit te kesaj Konvente ose rregullave ose te te dyjave se bashku.
2. Organizata do te organizoje nje konference te Paleve Kontraktuese per qellimet e rishikimit te kesaj Konvente ose rregullave, ose te te dyjave se bashku, me kerkesen e jo me pak se nje te tretave te Paleve Kontraktuese.

Neni 6

Amendamente ndaj rregullave

1. Çdo amendament ndaj rregullave te propozuara nga nje Pale Kontraktuese do te merret ne konsiderate nga organizata pas kerkeses se kesaj pale.
2. Nese adoptohet nga dy te tretat e paleve qe jane prezent dhe votojne ne Komitetin e Sigurise Detare te Organizates, nje amendament i tille do t'u komunikohet te gjitha Paleve Kontraktuese dhe anetareve te organizates se paku 6 muaj perpara marrjes ne konsiderate te tij nga asambleja e organizates. Çdo Pale Kontraktuese e cila nuk eshte anetare e organizates, ka te drejten te marre pjese kur amendamenti merret ne konsiderate nga asambleja.
3. Nese adoptohet nga dy te tretat e atyre prezent dhe qe votojne ne asamble, amendamenti do t'u komunikohet te gjitha Paleve Kontraktuese nga Sekretari i Pergjithshem per pranimin nga ana e tyre.
4. Nje amendament i tille do te hyje ne fuqi ne daten qe do te percaktohet nga asambleja ne kohen e adoptimit te tij, pervecse ne nje date tjeter te meparshme te percaktuar nga asambleja ne te njejten kohe kur me shume se nje e treta e Paleve Kontraktuese njoftojne

organizaten per mospranimin e tyre te amendamentit. Percaktimi nga asambleja i dates te referuar ne kete paragraf do te behet nga dy te tretat e atyre qe jane prezent dhe votojne.

5. Me hyrjen ne fuqi, cdo amendament do te zevendesoje ose do te mbishkruaje cdo parashikim te meparshem, ndaj te cilit amendamenti referohet, per te gjitha Palet Kontraktuese, te cilat nuk kane pasur ndonje kundershtim ndaj amendamentit.

6. Sekretari i Pergjithshem do te informoje te gjitha Palet Kontraktuese dhe anetaret e organizates per cdo kerkese e komunikim sipas ketij neni dhe daten ne te cilen nje amendament hyn ne fuqi.

Neni 7

Denoncimi

1. Konventa aktuale mund te denoncohet nga nje Pale Kontraktuese ne cdo kohe pas kalimit

te pese vjeteve nga data ne te cilen kjo Konvente hyn ne fuqi per kete pale.

2. Denoncimi do te kryhet me anen e depozitimit te nje instrumenti tek organizata.

Sekretari i Pergjithshem do te informoje te gjitha Palet e tjera Kontraktuese per marrjen e instrumentit te denoncimit dhe daten e depozitimit te tij.

3. Nje denoncim do te hyje ne fuqi nje vit ose pas nje penudhe te tille sic mund te specifikohet ne instrument, pas depozitimit te tij.

Neni 8

Depozitimi dhe regjistrimi

1. Konventa dhe rregullat aktuale do te depozitohen tek Organizata dhe Sekretari i Pergjithshem do t'u transmetoje kopje te verteta te gjitha qeverive te shteteve qe kane firmosur kete Konvente ose qe kane hyre ne te.

2. Kur Konventa aktuale hyn ne fuqi, teksti do t'i transmetohet nga Sekretari i Pergjithshem Sekretariatit te Kombeve te Bashkuara per regjistrim dhe publikim, ne perputhje me nenin 102 te Kartes se Kombeve te Bashkuara.

Neni 9

Gjuhet

Konventa aktuale eshte bere se bashku me rregullat, ne nje kopje te vetme origjinale ne gjuhet angleze dhe franceze, duke qene te dy tekstet te barabarta autentike. Perkthimet zyrtare ne gjuhet ruse dhe spanjolle do te pergatiten dhe do te depozitohen me firme origjinale.

Si deshmi, nenshkruesi, duke qene i autorizuar nga qeveria perkatese per kete qellim, firmosi Konventen aktuale.

Bere ne Londer, me 20.10.1972.

**RREGULLAT NDERKOMBETARE PER PARANDALIMIN
E PERPLASJEVE NE DET, 1972**

PJESA A TE PERGJITHSHME

Rregulli 1 Zbatimi

- a) Keto rregulla do te zbatohen nga te gjitha anijet ne oqeanë dhe ne te gjitha ujerat qe lidhen me to te lundrueshme nga anijet detare.
- b) Asgje e ketyre rregullave nuk do te nderhyje ne veprimin e rregullave speciale te bera nga autoritetet perkatese per radar, porter, lumenjte, liqenet ose ujerat e brendshme qe lidhen me detin e hapur dhe te lundrueshme nga anijet detare.
- Rregulla te tilla speciale duhet te jene sa me afer te jete e mundur me keto rregulla.
- c) Asgje ne keto rregulla nuk do te nderhyje ne veprimin e rregullave speciale te bera nga qeverite e cdo shteti ne lidhje me stacione shtese ose sinjale feneri ose sinjale fishe per anijet e luftes dhe anijet qe ecin ne konvoj, ose ne lidhje me stacione shtese ose sinjale drite per anijet e peshkimit, te perfshira ne peshkim si nje flote. Keto stacione shtese ose sinjale drite ose sinjale zanore, sa me shume te jete e mundur, duhet te jene te tilla qe te mos mund te ngatërrohen me cdo drite ose sinjal te autorizuar ne te gjitha keto rregulla.
- d) Per qellimet e ketyre rregullave, organizata mund te adoptoje zona te trafikut te seperuar. e) Kurdohere qe qeveria e interesuar do te percaktoje se nje anije me konstruksion ose qellim te vecante nuk mund te jete ne perputhje te plote me parashikimet e ketyre rregullave, lidhur me numrin, pozicionin, hapesiren ose harkun e shikimit te dritave ose shenjave, si dhe vendosjen e karakteristikave te pajisjeve te sinjaleve zanore, pa nderhyre ne funksionet speciale te anijes, anije te tilla do te perputhen me parashikime te tilla te tjera, lidhur me numrin, pozicionin, hapesiren ose harkun e shikimit te dritave ose shenjave, si dhe vendosjen e karakteristikave te pajisjeve te sinjaleve zanore, si qeveria e tyre te kete vendosur per te qene sa me afer te jete e mundur ne perputhje me keto rregulla lidhur me kete anije.

Rregulli 2 Pergjegjesia

- a) Asgje ne keto rregulla nuk do te perjashtojë cdo anije ose pronarin e saj, kapitenin ose ekuipazhin nga pasojat e cdo neglizhence per te qene ne perputhje me keto rregulla, ose neglizhimi i do paralajmerimi qe mund te kerkohe nga praktika e zakonshme detare ose nga rrethanat speciale te rastit.
- b) Gjate interpretimit ose zbatimit te ketyre rregullave vemendje e vecante duhet t'u kushtohet te gjitha rreziqeve te lundrimit te perplasjeve dhe cdo ane speciale, duke perfshire kufizimet e anijeve te perfshira, te cilat mund te bazohen ne keto rregulla te nevojshme per shmangien e rrezikut.

Rregulli 3 Terma te pergjithshem

Per qellimet e ketyre rregullave, pervec kur konteksti e kerkon ndryshe:

a) Fjala "anije" perfshin cdo pershkrim te nje mjete uxor, duke perfshire dhe mjetet pa uje zhvendosje dhe hidroplanet, qe perdoren ose te afte per t'u perdorur si nje mjet transporti ne uje.

b) Termi "anije me fuqi motorike" nenkupton cdo anije qe leviz me motor.

c) Termi "anije ne levizje" nenkupton cdo anije ne levizje, me kusht qe makineria, nese ka, nuk eshte ne perdorim.

d) Termi "anije e angazhuar per peshkim" nenkupton cdo anije peshkimi me rrjeta, kavo ose aparatura te tjera peshkimi te cilat e kufizojne manovrueshmerine, por nuk perfshin nje anije

peshkimi me kavo dhe rrjeta qe nuk e kufizon manovrueshmerine.

e) Termi "hidroplan" perfshin cdo mjet fluturues te projektuar per te manovruar ne uje.

f) Termi "anije jo nen komande" nenkupton nje anije, e cila, si ndikim i rrethanave te vecanta, eshte e pamundur te manovroje si kerkohet nga rregullat, dhe si rrjedhim nuk eshte ne gjendje t'u hape rrugen anijeve te tjera.

g) Termi "anije e kufizuar ne aftesine e saj per te manovruar" nenkupton nje anije e cila nga natyra e punes se saj, eshte e kufizuar ne aftesine e saj per te manovruar si kerkohet ne keto

rregulla, dhe si rrjedhim nuk eshte ne gjendje qe t'u hape rrugen anijeve te tjera.

Anijet qe vijojne do te merren si anije te kufizuara ne aftesine e tyre per te manovruar:

i) nje anije te perfshire ne shtrimin, qe eshte duke dhene sherbim ose duke ngritur nje shenje

lundrimore, nje kabell ose tubacion nenujor;

ii) nje anije te perfshire ne thellim, kontroll ose veprime nenujore;

iii) nje anije te perfshire ne transferimin e personave ose ne marrje furnizimesh, personash

ose ngarkese, ndersa eshte ne levizje;

iv) nje anije te perfshire ne leshimin ose ne marrjen e nje hidroplani;

v) nje anije te perfshire ne operacionet e pastrimit nga minat;

vi) nje anije te perfshire ne operacione te tilla rimorkimi, qe e bejne ate te paafte te ndryshoje kursin e saj.

h) Termi "anije e kufizuar nga peshkimi i saj" nenkupton nje anije me fuqi motorike, e cila, per arsye te peshkimit te saj ne lidhje me thellesite e vlefshme te ujit, eshte rreptesisht e kufizuar ne aftesite e saj per te ndryshuar kursin qe ajo eshte duke ndjekur.

i) Fjala "zhvendosje" nenkupton nje anije e cila nuk eshte ne spirance ose qe nuk eshte e akostuar ne kalate ose ne ceketine.

j) Fjala "gjatesi" dhe "gjeresi" e nje anijeje nenkupton gjatesine e saj maksimale ose gjeresine me te madhe.

k) Anijet do te konsiderohen qe jane ne pamje te njera-tjetres vetem kur njera mund te shikohet nga tjetra.

l) Termi "shikim i kufizuar" nenkupton cdo kondite ne te cilen shikimi eshte i kufizuar nga

mjegulla, bora, shira te forte, furtuna rere ose cdo shkak tjetër i njejtë.

PJESA B

RREGULLAT E LUNDRIMIT DHE TE DREJTIMIT

SEKSIONI I DREJTIMI I ANIJEVE NE ÇDO KONDITE SHIKIMI

Rregulli 4 Zbatimi

Rregullat e ketij seksioni zbatohen ne do kondite shikimi.

Rregulli 5 Vrojtimi

Çdo anije do te mbaje gjate gjithë kohës vrojtimin e duhur me shikim dhe degjim, si dhe gjithashtu me te gjitha mjetet e vlefshme ne rrethanat dhe kushtet mbizoteruese, ne menyre te tille qe te beje vleresimin e plote te situates per rrezikun e perplasjes.

Rregulli 6 Shpejtesia e sigurt

Çdo anije gjate gjithë kohës do te vazhdoje te ece me shpejtesi te sigurt, ne menyre te tille qe ajo te mund te marre veprimet e duhura dhe efektive per te shmangur perplasjen dhe te jete e ndaluar brenda ne distancen e duhur ne rrethanat dhe konditat mbizoteruese. Ne percaktimin e shpejtesise se sigurt faktoret qe vijojne do te jene ndermjet atyre qe merren ne konsiderate:

a) Nga te gjitha anijet:

i) gjendja e shikimit;

ii) densiteti i trafikut, duke perfshire koncentrimin e anijeve te peshkimit ose te cfaredo anijeje tjeter;

iii) manovrueshmeria e anijes me referim special ne distancen e frenimit dhe aftesine e rrotullimit ne konditat mbizoteruese;

iv) gjate nates, prezenca e pamjes me drita te tilla si ato te dritave te bregut ose te reflektimit

nga dritat e tyre;

v) gjendja e eres, detit, rrymes dhe aftesia e rreziqeve detare;

vi) peshkimi lidhur me thellesite e vlefshme te ujerave;

b) Shtese, ne anijet me radar ne operim:

i) karakteristikat, efikasiteti dhe kufizimet e pajisjes se radarit;

ii) cdo kufizim i imponuar nga shkalla e radarit ne perdorim;

iii) ndikimet ne radar te efekteve te gjendjes se detit, motit dhe burimeve te tjera te interferences;

iv) mundesia e anijeve te vogla, akujve dhe objekteve te tjera lundruese qe nuk mund te zbulohen nga radari ne distancen e pershtatshme;

v) numri, pozicioni dhe levizja e anijeve e diktuar nga radari;

vi) vleresimi me i madh i sakte i shikimit qe mund te jete i mundshem, kur radari eshte ne perdorim per te percaktuar distancen e anijeve ose objekteve te tjera ne afersi.

Rregulli 7

Rreziku i perplasjes

- a) Çdo anije do të perdore të gjitha mjetet e mundshme perkatese në rrethanat dhe konditat mbizoteruese, nëse ekziston rreziku i perplasjes. Nëse ka një dyshim, një rrezik i tillë do të konsiderohet sikur ekziston.
- b) Perdorimi i duhur duhet të bëhet me pajisjet e radarit, nëse është i montuar dhe në punë, duke përfshirë ekranin në distancë të mëdha për të ritul që me përpara paralajmërimin për rrezikun e perplasjes dhe plotërit të radarit ose vrojtimit të njëjtit sistematik të zbulimit të objekteve.
- c) Supozime nuk duhet të bëhen mbi bazat e informacionit të skenarit dhe sidomos informacionit të pamjes në radar.
- d) Në përcaktimin nëse ekziston rreziku i perplasjes duhet të merren në konsideratë këto që vijojnë, ndërmjet të tjerash:
 - i) ky rrezik do të konsiderohet që ekziston nëse drejtimi i busullës i një anijeje që afrohet nuk ndryshon vlerësueshem;
 - ii) një rrezik i tillë nganjehere ekziston edhe kur ndryshimi i vlerësueshem i drejtimit të busullës është evident, në mënyrë të vecantë kur i afrohem një anijeje shumë të madhe ose një rimorkiatori, ose kur i afrohem një anijeje që është në distancë të afërta.

Rregulli 8

Veprimet për të shmangur perplasjen

- a) Çdo veprim i ndërmarrë për të shmangur perplasjen, nëse rrethanat e rastit e lejojnë, do të jetë pozitiv nëse bëhet në kohën e duhur dhe që lidhet me një vrojtimit të përshtatshëm mbështetur në një praktikë të mirë detare.
- b) Çdo ndryshim i kursit dhe ose shpejtesisë për të shmangur perplasjen, nëse rrethanat e rastit e lejojnë, do të jetë mjaftueshem i madh, nëse kuptohet mirë nga anija tjetër vizualisht ose me radar; një ndryshim i vazhdueshëm, por i vogël i kursit dhe ose shpejtesisë duhet të shmangët.
- c) Nëse ka hapësirë detare të mjaftueshme, ndryshimi i kursit vetëm mundet të jetë veprimi më efektiv për të shmangur një situatë të afrimit shumë afër të anijeve, me kusht që ai është bërë në kohën e duhur, është thelbësor dhe nuk rezulton në një situatë tjetër të afrimit shumë afër të anijeve.
- d) Veprimet e ndërmarrë për të shmangur perplasjen me një anije tjetër duhet të jenë të tilla që të rezultojnë në kalimin në distancë të sigurt. Efektiviteti i veprimit do të kontrollohet me kujdes deri sa anija tjetër të ketë kaluar dhe të jetë jashtë rrezikut.
- e) Nëse është e nevojshme për të shmangur perplasjen ose të lejimit me shumë kohe për vlerësimin e situatës, një anije duhet të ulë shpejtesinë e saj ose të ndalojë duke stopuar ose duke i dhënë makines se saj prapa.

Rregulli 9

Kanalet e ngushta

- a) Nje anije qe lundron gjate kursit te nje kanali te ngushte ose kanali me bova duhet te mbaje, sa me shume qe te jete e mundur, me afer kufirin e jashtem te kanalit, i cili shtrihet ne bordin e saj te djathte, sepse eshte e sigurt dhe e praktikueshme.
- b) Nje anije me gjatesi me pak se 20 metra ose nje anije me vela nuk duhet te pengoje kalimin e nje anijeje e cila mundet te lundroje e sigurt vetem brenda kanalit ose kaulit me bova.
- c) Nje anije e angazhuar ne peshkim nuk duhet te pengoje kalimin e cdo anijeje tjeter qe lundron brenda nje kanali te ngushte ose kanali me bova.
- d) Nje anije nuk duhet te kryqezoj kanalin e ngushte ose kanalin me bova nese nje kryqezim i tille pengon kalimin e nje anijeje e cila mund te lundroje e sigurt vetem brenda nje kanali ose kanali me bova te tille. Anija nuk mund te perdore sinjalet zanore te pershkruara ne rregullin 34(d), nese eshte ne dyshim per mendimin e anijes qe kryqezon.
- e) (i) Ne nje kanal te ngushte ose kanal me bova, kur duhet te kryhet nje parakalim, ai mund te kryhet nese anija qe po parakalohet ndermerr veprime per te lejuar parakalimin e sigurt; anija qe mendon per te parakaluar duhet te tregoj mendimin e saj duke lehuar sinjale zanore perkatese si pershkruhet ne rregullin 34(c)(i). Anija qe do te parakalohet, nese bie dakord, do t'i bjere te njejtut sinjal zanor te pershkruar ne rregullin.34(c)(ii) dhe te marre masa per te lejuar parakalimin e sigurt. Nese eshte ne dyshim, ajo mund te jape sinjale zanore sic pershkruhet ne rregullin 34(d).
- (ii) Ky rregull nuk e liron anijen parakaluese nga detyrimet e saj sipas rregullit 13.
- f) Nje anije prane nje kthese ose ne nje zone te kanalit te ngushte ose kanalit me bova, ku anijet e tjera mund te fshihen nga nje pengese qe shfaqet, duhet te lundroje me nje alarm te vecante dhe duhet te jape sinjalet zanore perkatese te pershkruara ne rregullin 34(e).
- g) cdo anije, nese rrethanat e rastit e lejojne, do te shmange hedhjen e spirances ne nje kanal te ngushte.

Rregulli 10

Skemat e trafikut te seperuar

- a) Ky rregull zbatohet ndaj skemave te trafikut te seperuar te adoptuara nga organizata.
- b) Nje anije qe perdor nje skeme trafiku te seperuar:
 - i) do te lundroje prane vijes perkatese te trafikut ne drejtimin e pergjithshem te levizjes se trafikut per kete vije;
 - ii) do te lere te paster, sa me shume te jete e mundur, vijen e trafikut te seperuar ose zonen e seperimit; .
 - iii) normalisht do te bashkohet ose do te lere vijen e trafikut ne fundin e vijes, por kur bashkohet dhe e le nga ana, duhet te veproje ne menyre te tille me nje kend sa me te ngushte ndaj drejtimin te levizjes se trafikut, sic eshte e praktikueshme.
- c) Nje anije duhet, sa me shume te jete e praktikueshme, te shmange kryqezimin e vijave te trafikut, por nese eshte e detyruar te veproje ne kete menyre, ajo duhet te kryqezoj ne nje kend te drejte me drejtimin e pergjithshem te levizjes se trafikut.
- d) Zonat e trafikut afer bregut, normalisht, nuk do te perdoren per trafik i cili mund te perdoret i sigurt me vijat perkatese te trafikut brenda skemes se trafikut te seperuar fqinje.
- e) Nje anije, pervec asaj qe eshte anije kryqezuese, normalisht nuk do te hyje ne nje zone

seperimi ose tekryqezojë nje vije seperimi me perjashtim:

- i) ne rastet e emergjences per te shmangur nje rrezik imediat;
- ii) per t'u angazhuar me peshkim ne nje zone seperimi.
- f) Nje anije qe lundron ne zonat pralle fundit te nje skeme trafikut te seperuar do te veproje keshtu me nje kujdes te vecante.
- g) Nje anije, sa me shume te jete e praktikueshme, do te shmange hedhjen e spirances ne nje skeme te trafikut te seperuar ose ne zonat prane fundeve te saj.
- h) Nje anije qe nuk perdor nje skeme te trafikut te seperuar duhet ta shmange ate me nje hapësire sa me te gjere te praktikueshme.
- i) Nje anije e angazhuar me peshkim nuk duhet te pengojë kalimin e cdo anijeje qe ndjek vijen e trafikut.
- j) Nje anije me gjatesi me te vogel se 20 metra ose nje anije me vela nuk duhet te pengojë kalimin e sigurt te nje anijeje me fuqi motorike qe ndjek nje vije trafikut.

SEKSIONI II

DREJTIMI I ANIJEVE ME SHIKIM NDAJ NJERA-TJETRES

Rregulli 11

Zbatimi

Rregullat e ketij seksioni zbatohen ndaj anijeve me shikim ndaj njera-tjetres.

Rregulli 12

Anijet me vela

- a) Kur dy anije me vela jane duke u afruar ndaj njera-tjetres, ne menyre te tille qe te perfshihen ne nje rrezik perplasjeje, njera nga ato duhet t'i hape rrugen tjetres, si vijon:
 - i) kur secila ka eren ne ane te ndryshme, anija e cila ka eren ne bordin e majte, duhet t'i hape rrugen tjetres;
 - ii) kur te dyja kane eren ne te njejten ane, anija e cila eshte ne drejtimin e eres, duhet t'i hape rrugen anijes qe eshte ne drejtimin e kursit;
 - iii) nese nje anije me ere ne bordin e majte shikon nje anije ne drejtimin e eres dhe nuk mund ta percaktojë me saktësi nese anija tjetër ka eren ne bordin e majte ose ne bordin e djathte, ajo duhet t'i hape rrugen tjetres.
- b) Per qellimet e ketyre rregullave, ana e drejtimit te eres duhet te konsiderohet ana e kundert ne te cilen mbahet veli kryesor, ne rastet e nje anijeje me vela te sheshta, ana e kundert me ate ne te cilen mbahet veli i bashit dhe i kicit.

Rregulli 13

Parakalimi

- a) Pa marre parasysh cdo gje te perfshire ne rregullat e ketij seksioni, secila anije qe do te parakaloje nje tjetër, duhet te shmangët nga anija qe do te parakalohet.
- b) Nje anije do te konsiderohet qe po parakalon anijen tjetër nga drejtimi me shume se 22.5 grade prapa traverses se saj, qe eshte ne nje pozicion te tille ne referim me anijen te

cilen ajo do te parakaloje, qe gjate nates te jete ne gjendje te shikoje vetem driten e kicit te anijes dhe asnje nga dritat e bordeve.

c) Kur nje anije eshte ne dyshim nese ajo po parakalon nje tjeteter, ajo duhet te supozoje se ky

eshte rasti dhe te veproje sic duhet.

d) Çdo ndryshim i vazhdueshem i pelengut ndermjet te dyja anijeve nuk duhet ta beje anijen parakaluese nje anije kryqezuese brenda kuptimit te ketyre rregullave ose ta liroje ate nga detyra e te qenit e lire nga anija qe po parakalohet deri sa perfundimisht e ka parakaluar dhe eshte e lire.

Rregulli 14

Situata bash me bash

a) Kur dy anije me fuqi motorike takohen ne kurse reciproke ose pothuaj reciproke, ne menyre te tille qe mund te perfshihen ne rrezikun e perplasjes, secila duhet te ndryshoje kursin e saj ne bordin e djathte, ne menyre qe secila te kaloje ne bordin e majte te tjetres.

b) Nje situata e tille duhet te konsiderohet se ekziston kur nje anije shikon bashin e tjetres ose afer bashit te tjetres dhe gjate nates ajo mund te shohe dritat e direkeve te tjetres ne nje vije dhe ose te dyja dritat e bordeve dhe gjate dites vrojton aspektet korresponduese te anijes tjeteter.

c) Kur nje anije eshte ne dyshim nese ekziston nje situata e tille, atehere ajo situata duhet te supozohet qe ekziston dhe anija duhet te veproje sic duhet.

Rregulli 15

Situata e kryqezimit

Kur dy anije me fuqi motorike jane duke u kryqezuar, ne menyre te tille qe te perfshihen ne rrezikun e perplasjes, anija qe e ka tjetren ne bordin e saj te djathte duhet te hape rrugen dhe, nese rrethanat e rastit e lejojne, duhet te shmange kalimin perpara bashit tjeteter.

Rregulli 16

Veprimet e anijes qe hap rrugen

Çdo anije qe vepron sipas ketyre rregullave per t'i hapur rrugen anijes tjeteter duhet, sa me larg te jete e mundur, te marre veprime thelbesore dhe perpara ketij momenti per te qene larg rrezikut.

Rregulli 17

Veprimet e anijes qe qendron ne kurs

a) (i) Kur mbi bazen e seciles nga keto rregulla njera nga te dyja anijet duhet te hape rrugen, tjetetra duhet te ruaje kursin dhe shpejtesine e saj.

- (ii) Anija e permendur, megjithate mund te ndermarre veprime per te shmangur perplasjen duke kryer manovra vete, sapo asaj i behet e qarte se anija qe duhet te hapte rrugen nuk po merr veprimet perkatese ne perputhje me keto rregulla.
- b) Kur, per cdo shkak, anija qe duhet te ruante shpejtesine dhe kursin e gjen veten aq afer sa perplasje nuk mund te shmanget me veprimet e hapjes vete te rruges, ajo duhet te marre veprime te tilla qe mund ta ndihmojne ate sa me mire per te shmangur perplasjen.
- c) Nje anije me fuqi motorike, e cila merr veprime ne nje situatë kryqezimi ne perputhje me nerparagrafm (a)(ii) te ketij rregulli, per te shmangur perplasjen me nje anije tjeter me fuqi motorike nese rrethanat e rastit e lejojne, duhet te mos ndryshoje kursin majtas per nje anije ne bordin e majte te saj.
- d) Ky rregull nuk e liron anijen qe hap rrugen nga detyrimi i saj per te hapur rrugen.

Rregulli 18

Pergjegjesite ndermjet te dyja anijeve

Me perjashtim kur e kerkojne ndryshe rregullat 9, 10 dhe 13:

- a) Nje anije me fuqi motorike ne levizje duhet t'i hape rrugen:
- i) nje anijeje te pakomanduar;
 - ii) nje anijeje te kufizuar ne afresine e saj per te manovruar;
 - iii) nje anijeje te angazhuar me peshkim;
 - iv) nje anijeje me vela.
- b) Nje anije me vela ne levizje duhet t'i hape rrugen:
- i) nje anijeje te pakomanduar;
 - ii) nje anijeje te kufizuar ne aftesine e saj per te manovruar;
 - iii) aftesine e saj per te manovruar;
 - iv) nje anijeje te angazhuar me peshkim.
- c) Nje anije e angazhuar me peshkim kur eshte ne levizje, aq sa eshte e mundur, duhet t'i hape rrugen:
- i) nje anijeje te pakomanduar;
 - ii) nje anijeje te kufizuar ne aftesine e saj per te manovruar.
- d) (i) cdo anije, pervec atyre pa komande ose anijeve me aftesine e tyre te kufizuar per te manovruar, nese rrethanat e rastit e lejojne, duhet te shmange pengimin e kalimit te sigurt te nje anijeje te kufizuar nga peshkimi i saj duke ekspozuar sinjalet e rregullit 28.
- (ii) Nje anije e kufizuar nga peshkimi i saj duhet te lundroje me nje vemendje te vecante, duke pasur vemendjen e plote per kushtet e vecanta te saj.
- e) Nje hidroplan ne uje ne pergjithesi duhet te jete i lire nga te gjitha anijet dhe te shmange pengimin e lundrimit te tyre. Ne rrethanat, megjithate, kur rreziku i perplases ekziston, ai duhet te veproje ne perputhje me rregullat e kesaj pjese.

SEKSIONI III

DREJTIMI I ANIJEVE NE KUSHTE ME SHIKIM TE KUFIZUAR

Rregulli 19

Drejtimi i anijes ne shikim te kufizuar

- a) Ky rregull zbatohet nga anijet qe nuk jane ne shikim te njera-tjetres gjate lundrimit ne nje zone me shikim te kufizuar ose prane saj.
- b) cdo anije do te vazhdoje me shpejtesi te kufizuar ne pershtatje me rrethanat dhe kushtet mbizoteruese te shikimit te kufizuar. Nje anije me fuqi motorike do te kete makinen gati per manovra te menjehershme.
- c) cdo anije do te kete vemendjen e duhur ne rrethanat dhe kushtet mbizoteruese te shikimit te kufizuar kur plotesojne rregullat e seksionit 1 te kesaj pjese.
- d) Nje anije e cila zbulon me radar vete prezencen e nje anijeje tjeter, do te percaktojte nese eshte ne zhvillim nje situatë perplasjeje dhe/ose ekziston perplasja. Nese eshte keshtu, ajo duhet te marre veprime shmangese ne kohën e duhur, me kusht qe kur nje veprim i tille konsiston ne nje ndryshim kursi, aq afer te jete e mundshme per t'u shmangur si me poshte:
 - i) nje ndryshim kursi nga e majta per nje anije perpara traversit, pervecse per nje anije qe po parakalohet:
 - ii) nje ndryshim kursi perpara traversit ose prapa traversit te nje anijeje.
- e) Vetem kur eshte percaktuar se nuk ekziston rreziku i nje perplasjeje, cdo anije e cila degjon dukshem perpara traversit te saj sinjalin e mjegulles te nje anijeje tjeter ose e cila nuk mund te shmange nje situatë perplasjeje me nje anije tjeter perpara traversit te saj, do te reduktojte shpejtesine e saj ne minimum, me anen e se ciles ajo mund te qendrojte ne kursin e saj. Ajo, nese eshte e nevojshme, do te hape rrugen dhe gjate gjithë kohës duhet te lundrojte me vemendje ekstreme derisa te largohet rreziku.

PJESA C DRITAT DHE SHENJAT

Rregulli 20 Zbatimi

- a) Rregullat e kesaj pjese duhet te zbatohen ne te gjitha kohet.
- b) Rregullat qe lidhen me dritat do te zbatohen brenda periudhes nga perendimi i diellit e deri ne lindjen e tij, dhe gjate kesaj kohe nuk duhet te ekspozohet asnje drite tjeter, me perjashtim te dritave te tilla qe nuk mund te ngaterrohen me dritat e specifikuara ne keto rregulla ose nuk pengojne shikimin e tyre ose karakterin dallues, ose te interferojne per t'u vrojtuar sa me mire.
- c) Dritat e pershkruara ne keto rregulla, nese ka, do te ekspozohen gjithashtu edhe nga lindja e diellit e deri ne perendimin e tij ne shikim te kufizuar dhe mundet te ekspozohen ne te gjitha rrethanat e tjera kur mund te shikohet e nevojshme.
- d) Rregullat lidhur me shenjat do te zbatohen gjate dites.
- e) Dritat dhe shenjat e specifikuara ne keto rregulla do te zbatohen se bashku me parashikimet e aneksit 1 te ketyre rregullave.

Rregulli 21 Termet

- a) "Drite direku" nenkupton nje drite te bardhe te vendosur ne vijen qendrore te anijes nga bashi ne kic, e cila tregon nje drite te panderprere ne harkun e horizontit prej 225 gradesh dhe e fiksuar ne menyre te tille qe te duket drita nga traversi ne nje kend 22.5 gradesh prapa, ne secilin bord te anijes.
- b) "Drite anesore" nenkupton nje drite jeshile ne bordin e djathte dhe nje drite te kuqe ne bordin e majte, secila tregon nje drite te panderprere ne nje hark te horizontit prej 112.5 gradesh dhe e fiksuar ne menyre te tille qe te tregojte drite edhe pas traversit ne nje hark prej 22.5 gradesh, respektivisht ne secilin bordo Ne nje anije me te vogel se 20 metra. gjatesi dritat e bordeve mund te kombinohen me nje fener ne vijen qendrore bash e kic te anijes.
- c) "Drita e kicit" nenkupton nje drite te bardhe te vendosur sa me afer te jete e praktikueshme ne kic dhe qe tregon nje drite te panderprere ne nje hark horizonti prej 135 gradesh, e fiksuar ne menyre te tille qe te duket drita ne nje hark prej 67.5 gradesh nga traversi ne secilin bord te anijes.
- d) "Drita e rimorkimit" nenkupton nje drite te verdhe qe ka karakteristika te njejta me ato te drites se kicit, te percaktuara ne paragrafin (c) te ketyre rregullave.
- e) "Drite rrethore" nenkupton nje drite te panderprere ne nje hark prej 360 gradesh.
- f) "Drite flakeruese" nenkupton nje drite flakeruese qe flakeron ne nje interval te rregullt me nje frekuence prej 120 flakerimash ose me teper per nje minute.

Rregulli 22

Shikimi i dritave

Dritat e pershkruara ne keto rregulla do te kene nje intensitet sic specifikohet ne seksionin 8

te aneksit 1 te ketyre rregullave, qe shikohen ne distancat minimale si me poshte:

a) Ne anijet prej 50 metrash ose me shume ne gjatesi:

- nje drite direku, 6 milje;
- nje drite bordi, 3 milje;
- nje drite kici, 3 milje;
- nje drite rimorkimi, 3 milje;
- nje drite e bardhe, e kuqe, jeshile ose e verdhe rrethore, 3 milje.

b) Ne anijet 12 metra ose me shume, por me pak se 50 metra ne gjatesi:

- nje drite direku, 5 milje; me perjashtim kur gjatesia e anijes eshte me e vogel se 20 metra,

3 milje;

- nje drite bordi, 2 milje;
- nje drite kici, 2 milje;
- nje drite rimorkimi, 2 milje;
- nje drite rrethore e bardhe, jeshile ose e verdhe, 2 milje.

c) Ne nje anije me pak se 12 metra ne gjatesi:

- nje drite direku, 2 milje;
- nje drite bordi, 1 milje;
- nje drite kici, 2 milje;

- nje drite rimorkimi, 2 milje;
- nje drite rrethore e bardhe, jeshile ose e verdhe, 2 milje.

Rregulli 23

Nje anije me fuqi motorike ne zhvendosje

a) Nje anije me fuqi motorike ne zhvendosje do te ekspozoje:

i) nje drite direku perpara;

ii) nje drite direku te dyte prapa dhe me te larte se ajo perpara; me perjashtim qe nje anije me pak se 50 metra ne gjatesi nuk do te jete e detyruar te ekspozoje drita te tilla, por mund te ndeze;

iii) dritat e bordeve;

iv) nje drite kici.

b) Nje anije me jastek ajri kur operon me metoden jozhytесе, ne plotesim te dritave te pershkuara ne paragrafin (a) te ketij rregulli, do te ekspozoje nje drite te verdhe rrethore flakeruese.

c) Nje anije me fuqi motorike me pak se 7 metra ne gjaresi dhe kur shpejtesia maksimale e saj nuk i kalon 7 nyjet, ne perputhje me dritat e pershkuara ne paragrafin (a) te ketij rregulli, mund te ekspozoje nje drite te bardhe rrethore.

Anije te tilla, nese eshte e praktikueshme, do te ekspozojne gjithashtu dritat e bordeve.

Rregulli 24

Rimorkimi dhe shtytja

a) Nje anije me fuqi motorike kur rimorkion do te ekspozoje:

i) ne vend te dritave te pershkuara ne rregullin 23(a)(i), dy drita direku perpara ne nje vije vertikale. Kur gjatesia e rimorkimit, e matur nga ki i i anijes rimorkuese, deri tek fundi i prapem i rimorkimit tejkalon 200 metra, tri drita te tilla ne nje vije vertikale;

ii) dritat e bordeve;

iii) nje drite kici;

iv) nje drite rimorkimi ne vije vertikale mbi driten e kicit;

v) kur gjatesia e rimorkimit tejkalon 200 metra, nje shenje rombi ku ajo mund te shikohet me mire.

b) Kur nje anije qe shtyn dhe nje anije qe shtyhet perpara jane te lidhura fort, si nje njesi e bashkuar, ato do te konsiderohen si nje anije me fuqi motorike dhe ekspozojne dritat e pershkuara ne rregullin 23.

c) Nje anije me fuqi motorike, kur shtyn perpara ose rimorkion allaj, me perjashtim te rasteve kur jane te bashkuara, do te ekspozoje:

i) ne vend te dritave te pershkuara ne rregullin 23(a)(i), dy drita direku perpara ne vije vertikale;

(ii) dritat e bordeve;

(iii) nje drite kici.

d) Nje anije me fuqi motorike ndaj se ciles zbatohen paragrafet (a) dhe (c) te ketij rregulli do

te zbatoje gjithashtu rregullin 23(a)(ii).

e) Nje anije ose objekt qe rimorkiohet do te ekspozoje:

- i) dritat e bordeve;
- ii) nje drite kici;
- iii) kur gjaresia e rimorkimit tejkalon 200 metrat, nje shenje rombi ku ajo mund te shikohet sa me mire.
- f). Me kusht qe cdo numer anijeje e rimorkuar ose e shtyre ne grup do te ndricohet si nje anije:
 - i) nje anije qe shtyhet perpara dhe jo pjese si nje njesi e vetme do te ekspozoje ne fund perpara dritat e bordeve;
 - ii) nje anije qe rimorkiohet allaj, do te ekspozoje nje drite kici dhe perpara ne fund dritat e bordeve.
- g) Kur per arsye te mjaftueshme eshte e papraktikueshme per nje anije ose objekt qe rimorkiohet te ekspozoje dritat e pershkuara ne paragrafin (e) te ketij rregulli, duhet te merren te gjitha masat e mundshme per re ndri uar anijen ose objektin e rimorkuar ose se paku te tregohet prezenca e anijes ose objektit te pandricuar.

Rregulli 25

Anijet me vela ne levizje me anijet me rrema

- a) Nje anije me vela do te ekspozoje:
 - i) dritat e bordeve;
 - ii) nje drite ne kic.
- b) Ne nje anije me gjatesi me pak se 12 metra dritat e pershkuara ne paragrafin (a) te ketij rregulli mund te kombinohen me nje fener te vendosur prane ose ne maje te direktut ku mund te shikohet me mire.
- c) Nje anije me vela ne levizje, ne plotesim te dritave te pershkuara nje paragrafin (a) te ketij rregulli, do te ekspozoje prane ose ne maje te direktut, ku mund te shikohet me mire, dy drita rrethore ne nje vije vertikale, e sipermja te jete ne ngjyre te kuqe dhe e poshtmjaja jeshile, por keto drita nuk do te ekspozohen ne lidhje me fenerin e kombinuar te lejuar nga paragrafi (b) i ketij rregulli.
- d) (i) Nje anije me vela me gjatesi me pale se 7 metra, nese eshte e praktikueshme, do te ekspozoje dritat e pershkuara ne paragrafin (a) ose (b) te ketij rregulli, por nese ajo nuk e ben dot kete, ajo duhet te kete gati ne dore nje elektrik dore ose fener ndricues qe tregon nje drite te bardhe e cila do te ekspozohet ne kohen e duhur per te parandaluar perplasjen.
 ii) Nje anije me rrema mund te ekspozoje dritat e pershkuara ne kete rregull per anijet me vela, por, nese nuk e ben dot kete, ajo duhet te kete gati ne dore nje elektrik dare ose fener ndricues qe tregon nje drite te bardhe, e cila duhet te ekspozohet ne kohen e duhur per te parandaluar perplasjen.
- e) Nje anije qe lundron me vela, kur eshte gjithashtu duke perdorur dhe makinën, duhet te ekspozoje perpara, ku mund te shikohet me mire, nje shenje konike me kulmin poshte.

Rregulli 26

Anijet e peshkimit

- a) Nje anije e perfshire ne peshkim, pavaresisht se eshte ne levizje ose ne spirance, do te ekspozoje vetem dritat dhe shenjat e pershkuara ne kete rregull.
- b) Nje anije e perfshire ne tralim, me te cilen nenkuptohet tralimi ne uje me nje rrjete

thellimi ose mjetet e tjera re perdorura si pajisje peshkimi, do te ekspozoje:

i) dy drita rrethore ne nje vije vertikale, e sipermja me ngjyre jeshile dhe e poshtmja me ngjyre te bardhe, ose nje shenje qe perbehet nga dy kone me kulmet e tyre te bashkuara ne nje vije vertikale njeri mbi tjetrin, nje anije me gjatesi me pale se 20 metra ne vend te kesaj shenje, mund te ekspozoje nje kosh;

ii) nje drite direku prapa dhe me siper se drita rrethore jeshile, nje anije me gjatesi me te vogel se 50 metra nuk do te jete e detyruar te ekspozoje drita te tilla, por mund te veproje si me poshte:

iii) kur eshte duke levizur ne uje, ne plotesim te dritave te pershkruara ne kete paragraf, dritat e bordeve dhe driten e kicit.

c) Nje anije e angazhuar ne peshkim, pervecse kur eshte ne tralim do te ekspozoje:

i) dy drita rrethore ne vije vertikale, e sipermja te jete e kuqe dhe e poshtmja e bardhe, ose

nje shenje te perbere nga dy kone me kulmet bashke ne vije vertikale njeri mbi tjetrin, nje anije me gjatesi me te vogel se 20 metra, ne vend te kesaj shenje, mund te ekspozoje nje kosh;

ii) kur trata eshte e shtruar ne nje hapesire horizontale me shume se 150 metra nga anija, nje

drite rrethore te bardhe ose nje kon me kulm lart ne drejtimin e trates;

iii) kur eshte duke levizur ne uje, ne plotesim te dritave te pershkruara ne kete paragraf, dritat e bordeve dhe driten e kicit.

d) Nje anije e angazhuar me peshkim ne afersi me anije te tjera mund te ekspozoje sinjale shtese, te pershkruara ne aneksin II te ketyre rregullave.

e) Nje anije kur nuk eshte e angazhuar me peshkim nuk do te ekspozoje dritat ose shenjat e

pershkruara ne kete rregull, por vetem ato te pershkruara per nje anije te gjaresise se saj.

Rregulli 27

Anijet jo nen komande ose te kufizuara ne aftesine e tyre per te manovruar

a) Nje anije jo nen komande do te ekspozoje:

i) dy drita te kuqe ne nje vije vertikale ku ato mund te shikohen me mire;

ii) dy stefa ose shenja te ngjashme ne nje vije vertikale ku ato mund te shikohen me mire;

iii) kur eshte duke levizur ne uje, ne plotesim te dritave te pershkruara ne kete paragraf, dritat e bordeve dhe driten e kicit.

b) Nje anije e kufizuar ne aftesine e saj per te manovruar, me perjashtim te nje anijeje te angazhuar me operim cminimi, do te ekspozoje:

i) tri drita rrethore ne nje vije vertikale, ku ato mund te shikohen me mire. E sipermja dhe e

poshtmja nga keto drita do te jene te kuqe dhe drita e mesit te jete e bardhe;

ii) tri shenja ne nje vije vertikale, ku ato te mund te shikohen me mire. E sipermja dhe e poshtmja e ketyre shenjave do te jene sfera, kurse e mesit nje romb;

iii) kur leviz ne uje, dritat e direktut, dritat e bordeve dhe driten e kicit, ne plotesim te dritave te pershkruara ne nenparagrafin (i);

iv) kur eshte ne spirance, ne plotesim te dritave dhe shenjave te pershkruara ne nenparagrafet (i) dhe (ii), driten, dritat ose shenjat e pershkruara ne rregullin 30.

c) Nje anije e angazhuar ne veprime rimorkimi te tilla qe e bejne ate te paafte per te devijuar nga kursi saj, ne plotesim te dritave ose shenjave te pershkruara ne nenparagrafet (b)(i) dhe (ii) te ketij rregulli, do te ekspozoje dritat dhe shenjat e pershkruara ne rregullin 24(a).

d) Nje anije e angazhuar ne thellim ose operacione nenujore, kur eshte e kufizuar ne aftesine e saj per te manovruar, do te ekspozoje dritat dhe shenjat e pershkruara ne paragrafin (b) te ketij rregulli dhe ne plotesim kur ekziston nje pengese do te ekspozoje:

i) dy drita rrethore te kuqe ose dy sfera ne vije vertikale per te treguar anen ne te cilen ekziston pengesa;

ii) dy drita rrethore jeshile ose dy rombe ne vije vertikale per te treguar anen ne te cilen nje

anije tjeter mund te kaloje;

iii) kur eshte ne levizje, ne plotesim te dritave te pershkruara ne kete paragraf, dritat e direkt, dritat e bordeve, driten e kicit;

iv) nje anije ndaj se ciles zbatohet ky paragraf kur eshte ne spirance do te ekspozoje dritat ose shenjat e pershkruara ne nenparagrafet (i) dhe (ii) ne vend te dritave ose shenjave te pershkruara ne rregullin 30.

e) Kurdohere qe madhesia e anijes e angazhuar ne operacione zhytjeje e ben ate te pa praktikueshme, qe te ekspozoje shenjat e pershkruara ne paragrafin (d) te ketij rregulli, duhet te ekspozohet flamuri i kodit nderkombetar me germen A, jo me pak se 1 meter lartesi. Masa duhen marre per te siguruar vrojtim rrethor.

f) Nje anije e angazhuar me operacione cminimi, ne plotesim te dritave te pershkruara per nje anije me fuqi motorike ne rregullin 23, do te ekspozoje tri drita rrethore jeshile ose tri stefa. Nje nga keto drita ose shenja do te ekspozohet prane ose ne maje te direkt dhe nje ne cdo ane te kryqit te direkt. Keto drita ose shenja tregojne qe eshte e rrezikshme per anijen te afrohen me prane se 1000 metra prapa ose 500 metra ne secilen ane te anijes cminuese.

g) Anijeve me gjatesi me te vogel se 7 metra nuk do t'u kerkohet te ekspozojne dritat e pershkruara ne kete rregull.

h) Sinjalet e pershkruara ne kete rregull nuk jane sinjale te anijeve ne rrezik dhe qe kerkojne

ndihme. Sinjale te tilla paraqiten ne aneksin IV te ketyre rregullave.

Rregulli 28

Anijet e kufizuara nga peshkimi i tyre

Nje anije e kufizuar nga peshkimi i saj, ne plotesim te dritave te pershkruara per nje anije me fuqi motorike ne rregullin 23, do te ekspozoje ku mund te shikohet me mire tri drita rrethore te kuqe ne vije vertikale ose nje cilinder.

Rregulli 29

Anijet pilot

a) Nje anije e angazhuar me detyren e pilotimit do te ekspozoje:

i) ne maje ose prane majes se direkt, dy drita rrethore ne vije vertikale, e sipermja me ngjyre te bardhe dhe e poshtmjaja me ngjyre te kuqe;

- ii) kur eshte ne levizje, ne plotesim, dritat e bordeve dhe driten e kicit;
 - iii) kur eshte ne spirance, ne plotesim dritat e pershkruara ne nenparagrafin (i), dritat e spirances, driten ose shenjat.
- b) Nje anije pilot, kur nuk eshte e angazhuar me detyra pilotimi, duhet te ekspozoje dritat dhe shenjat e pershkruara per te njejten gjatesi anije.

Rregulli 30

Anijet ne spirance dhe anijet ne toke

- a) Nje anije ne spirance do te ekspozoje ku mund te shikohet me mire:
 - i) ne pjesen e perparme, nje drite rrethore te bardhe ose nje sferë;
 - ii) ne ose prane kicit dhe ne nje nivel me te ulet se drita e pershkruar ne nenparagrafin (i), nje drite rrethore te bardhe.
- b) Nje anije me gjatesi me te vogel se 50 metra mund te ekspozoje nje drite rrethore te bardhe, ku mund te shikohet me mire, ne vend te dritave te pershkruara ne paragrafin (a) te ketij rregulli.
- c) Nje anije ne spirance dhe nje anije me gjatesi prej 100 metra dhe me shume, gjithashtu, do te perdore dritat e vlefshme te punes ose dritat ekuivalente per te ndricuar kuvertat e saj.
- d) Nje anije ne toke do te ekspozoje dritat e pershkruara ne paragrafin (a) ose (b) te ketij rregulli dhe ne plotesim, ku mund te shikohet me mire:
 - i) dy drita rrethore te kuqe ne vije vertikale;
 - ii) tri stefa ne vije vertikale.
- e) Nje anije me gjatesi me te vogel se 7 metra, kur eshte ne spirance ose ne toke, jo brenda ose prane nje kanali te ngushte, kanali ose vendspirance ose ku anije te tjera lundrojne normalisht, nuk do t'u kerkohej te ekspozojne dritat ose shenjat e pershkruara ne paragrafet (a), (b) ose (d) te ketij rregulli.

Rregulli 31

Hidroplanet

Kur eshte e papraktikueshme per nje hidroplan te ekspozoje dritat dhe shenjat me karakteristikat ose ne pozicionin e pershkruar ne rregullat e kesaj pjese, ai duhet te ekspozoje dritat dhe shenjat sa me afer te jete e mundur te ngjashme me karakteristikat dhe pozicionin.

PJESA D

SINJALET ZANORE DHE ME DRITA

Rregulli 32

Termet

- a) Fjala "sirene" nenkupton cdo aparature sinjali zanor te afte per te prodhuar fershellimat e pershkruara, te cilat jane ne perputhje me specifikimet e aneksit II te ketyre rregullave.

- b) Termi "fershellime e shkurter" nenkupton nje fershellime prej nje intervali rreth nje sekonde.
- c) Termi "fershellime e zgjatur" nenkupton nje fershellime me interval nga kater deri ne gjashte sekonda.

Rregulli 33

Pajisjet per sinjalet zanore

- a) Nje anije me gjatesi 12 metra ose me shume duhet te jete e pajisur me nje sirene dhe nje kembane; nje anije me gjatesi me te madhe se 100 metra, ne plotesim, do te pajiset me nje daulle, toni dhe zeri i se ciles nuk duhet te ngaterrohet me ate te kembanes. Sirena, kembana dhe daullja duhet te jene ne perputhje me specifikimet ne aneksin III te ketyre rregullave. Kembana ose daullja ose te dyja mund te zevendesohen me pajisje te tjera qe kane te njejtat karakteristika zanore respektivisht, me kusht qe zeri me dore i sinjalit te kerkuar te jete gjithmone i mundshem.
- b) Nje anije me gjatesi me te vogel se 12 metra nuk do te jete e detyruar qe te mbaje pajisjet e sinjaleve zanore te pershkuara ne paragrafin (a) te ketij rregulli, por, nese nuk vepron keshtu, ajo duhet te pajiset me mjete te tjera qe japin nje sinjal zanor efikas.

Rregulli 34

Sinjalet e manovrimit dhe te paralajmerimit

- a) Kur anijet jane ne shikim te njera-tjetres, nje anije me fuqi motorike ne levizje, kur manovron sic autorizohet ose kerkohet ne keto rregulla, do te tregojte qe manovrat sipas sinjaleve te sirenes se saj jane si me poshte:
 - Nje fershellime e shkurter nenkupton: "Jam duke ndryshuar kursin djathtas".
 - Dy fershellima te shkurtra nenkuptojne: "Jam duke ndryshuar kursin majtas".
 - Tri fershellima te shkurtra nenkuptojne: "Jam duke i dhene makines prapa".
- b) Çdo anije mund t'u shtojte sinjaleve zanore te pershkuara ne paragrafin (a) te ketij rregulli me sinjale dritash, te perseritura perkatesisht, ndersa manovra eshte kryer:
 - i) Keto sinjale zanore do te kene rendesine si me poshte:
 - Nje flakerime nenkupton: "Jam duke ndryshuar kursin djathtas".
 - Dy flakerima nenkuptojne "Jam duke ndryshuar kursin majtas".
 - Tre flakerima nenkuptojne: "Jam duke i dhene makines prapa".
 - ii) Intervali i seciles flakerime do te jete rreth nje sekonde, intervali ndermjet dy flakerimave do te jete rreth nje sekonde dhe intervali ndermjet dy flakerimave te vazhdueshme do te jete jo me i vogel se 10 sekonda;
 - iii) Drita e perdorur per sinjalin, nese eshte e pajisur, do te jete nje drite rrethore e bardhe, e shikueshme ne nje distance minimale prej 5 miljesh dhe ne perputhje me parashikimet e aneksit I.
- c) Kur jane ne pamje te njera-tjetres ne nje kanal te ngushte ose kanal:
 - i) Nje anije qe mendon parakalimin e nje anijeje tjetere ne perputhje me rregullin 9(e)(i), do te tregojte mendimin e saj me sinjalet e sirenes se saj si vijon:
 - Dy fershellima te gjata te ndjekura nga nje e shkurter per te nenkuptuar: "Mendoj t'iu

parakaloj nga bordi juaj i djathte".

- Dy fershellima te gjata te ndjekura nga dy fershellima te shkurtra nenkuptojne: "Mendoj t'iu parakaloj ne bordin tuaj te majte".

ii) Anija qe po parakalohet, kur vepron ne perputhje me rregullin 9(e)(i), do te tregojë renien e saj dakord me sinjalet e sirenes se saj si me poshte:

- nje te gjate, nje te shkurter, nje te gjate dhe nje te shkurter, sipas kesaj gjendjeje.

d) Kur anijet jane ne pamje te njera-tjetres, jane duke iu afruar njera-tjetres dhe, per ndonje

arsye, secila anije nuk arrin te kuptoje mendimin ose veprimin e tjetres, ose eshte ne dyshim, nese eshte bere nje veprim i mjaftueshem nga tjetra per te shmangur perplasjen, anija ne dyshim menjehere duhet ta tregojë kete dyshim, duke dhene minimumi pese fershellima te shkurtra te shpejta me sirene. Sinjale te tilla mund te plotesohen me sinjale drite, minimumi pese flakerima te shkurtra dhe te shpejta.

e) Nje anije prane nje kthese ose nje zone te kanalit nga ku anije te tjera mund te fshihen nga nje pengese, do te jap nje fershellime te gjate. Sinjale te tilla duhet te pergjigjen me nje fershellime te gjate edhe nga anijet e tjera, qe mund te degjohen nga anijet rreth ktheses ose prapa pengeses.

f) Nese anija ka me shume sirena ne nje distance me te madhe se 100 metra. nje sirene duhet te perdoret per te dhene sinjalet e manovrave dhe te paralajmerimit.

Rregulli 35

Sinjalet zanore ne shikim te kufizuar

Ne ose prane nje zone me shikim te kufizuar, kurdohere gjate dites ose nates, sinjalet e pershkuara ne kete rregull do te perdoren si me poshte:

a) Nje anije me fuqi motorike qe eshte duke levizur, do te leshoje ne interval jo me te madh

se 2 minuta, nje fershellime te gjate.

b) Nje anije me fuqi motorike ne levizje, por e ndaluar dhe qe zhvendoset, do te leshoje ne nje interval jo me te madh se 2 minuta, dy fershellima te gjata ne vazhdim me nje interval rreth 2 sekonda ndermjet lyre.

c) Nje anije jo ne komande, nje anije me aftesi te kufizuar per te manovruar, nje anije e kufizuar nga peshkimi i saj, nje anije me vela, nje anije e angazhuar me peshkim dhe nje anije e angazhuar ne rimorkim ose shtyrje te nje anijeje tjeter, ne vend te sinjaleve te pershkuara ne paragrafet (a) ose (b) te ketij rregulli, do te leshoje ne nje interval jo me shume se 2 minuta tri fershellima ne vazhdim, konkretisht nje te gjate e ndjekur nga dy te shkurtra.

d) Nje anije e rimorkuar ose kur jane me shume se nje anije, anija e fundit, nese ka ekuipazh, do te leshoje ne nje interval jo me shume se 2 minuta kater fershellima ne vazhdim, konkretisht nje te gjate te ndjekur nga tri te shkurtra. Kur eshte e praktikueshme, ky sinjal duhet bere menjehere pas sinjalit te anijes rimorkuese.

e) Kur nje anije qe shtyn dhe nje anije qe shtyhet jane te lidhura fort ne nje njesi unike, ato do te konsiderohen si nje anije me fuqi motorike dhe do te japin sinjalet e pershkuara ne paragrafet (a) ose (b) te ketij rregulli.

f) Nje anije ne spirance, ne intervale jo me shume se nje minute, do t'i bjere kembanes me shpejtesi rreth 5 sekonda. Ne nje anije me gjatesi 100 metra ose me shume kembana do te

perdoret ne pjesen e perparme te anijes dhe menjehere pas kumbimeve te kembanes daulla do te perdoret me shpejtesi per nje interval prej 5 sekondash ne pjesen e prapme te anijes. Nje anije ne spirance, ne plotesim, mund te leshoje tri fershellima ne vazhdim, konkretisht nje e shkurter, nje e gjate dhe nje e shkurter, per te dhene paralajmerim te pozicionit te saj dhe mundesine e perplasjes se saj me nje anije qe afrohet.

g) Nje anije ne toke do te jape sinjale me kembane dhe, nese kerkohet sinjali me daulle i pershkruar ne paragrafin (f) te ketij rregulli, ne plotesim do te jape tri goditje te ndara dhe te dallueshme me kembane menjehere perpara dhe pas tingellimave te shpejta te kembanes. Nje anije ne toke ne plotesim mund te leshoje sinjalin perkates me sirene.

h) Nje anije me gjatesi me te vogel se 12 metra nuk do te jete e detyruar te jape sinjalet e permendura me sipër, por, nese ajo nuk vepron keshtu, do te jape sinjale te tilla te tjera zanore efikase ne intervale jo me shume se 2 minuta.

i) Nje anije piloti, kur eshte e angazhuar me detyra pilotimi ne plotesim te sinjaleve te pershkruara ne paragrafet (a), (b) ose (f) te ketij rregulli, do te leshoje nje sinjal identifikimi prej kater, fershellimash te shkurtra.

Rregulli 36

Sinjalet per te terhequr vemendjen

Nese eshte e nevojshme, per te terhequr vemendjen e nje anijeje tjeter, cdo anije mund te leshoje sinjale zanore ose me drita qe nuk mund te ngaterrohen me cdo sinjal te autorizuar ne te gjitha keto rregulla ose mundet qe te drejtoje ndricimin e drites ne drejtim te rrezikut, ne menyre te tille qe te mos shqetesojë anijen tjeter.

Rregulli 37

Sinjalet e avarise

Kur nje anije eshte ne avari dhe kerkon ndihme, ajo do te perdore ose ekspozoje sinjalet e pershkruara ne aneksin IV te ketyre rregullave.

PJESA E

PERJASHTIME

Rregulli 38

Perjashtime

Çdo anije (ose klase anijesh) me kusht qe ajo zbaton kerkesat e rregullave nderkombetare per parandalimin e perplasjeve ne del te vitit 1960, kili i te ciles eshte filluar ose e cila eshte ne fazen e ndertimit perpara hyrjes ne fuqi te ketyre rregullave, mund te perjashtohen nga zbatimi i sa me poshte:

a) Instalimi i dritave me distancen e pershkruar ne rregullin 22, deri ne kater vjet pas dates

se hyrjes ne fuqi te ketyre rregullave. .

b) Instalimi i dritave me specifikimet e ngjyrave sic pershkruhet ne seksionit 7 te aneksit 1 te

ketyre rregullave, deri ne kater vjet pas dates se hyrjes ne fuqi te ketyre rregullave.

c) Ripozicionimi i dritave si rezultat i ndryshimeve nga njesite e sistemit te mbreterise se bashkuar ne sistemin metrik dhe rumbullakosja e shifrave te dimensioneve, perjashtim te perhershem.

d) (i) Ripozicionimi i dritave te direkeve ne anijet me gjatesi me te vogel se 150 metra, qe rezultojne nga pershkrimet e seksionit 3(a) te aneksit I, perjashtim te perhershem.

ii) Ripozicionimi i dritave te direkeve per anijet me gjatesi me te madhe se 150 metra, qe rezultojne nga pershkrimet e seksionit 3(a) te aneksit I te ketyre rregullave, deri ne nente vjet pas dates te hyrjes ne fuqi te ketyre rregullave.

e) Ripozicionimi i dritave te direkeve, qe rezultojne nga pershkrimet e seksionit 2(b) te aneksit I, deri ne nente vjet nga data e hyrjes ne fuqi te ketyre rregullave.

f) Ripozicionimi i dritave te bordit, qe rezultojne nga pershkrimet e seksionit 3(b) te aneksit

I, deri ne nente vjet pas dates se hyrjes ne fuqi te ketyre rregullave.

g) Kerkesat per pajisjet e sinjaleve zanore te pershkruara ne aneksin III, deri ne nente vjet pas dates se hyrjes ne fuqi te ketyre rregullave.

ANEKSI I

DETAJET TEKNIKE DHE TE POZICIONIMIT PER DRITAT DHE SHENJAT

1. Termat

Termi "lartesia mbi skafin" nenkupton lartesine mbi kuverten e vazhdueshme me te siperme. 2. Pozicioni vertikal dhe hapesirat e dritave

a) Ne nje anije me fuqi motorike me gjatesi me te madhe se 20 metra, dritat e direkt do te vendosen si me poshte:

i) drita e direkt perpara ose nese ka nje drite direku, atehere kjo drite do te vendoset ne nje lartesi mbi skafin jo me pak se 6 metra dhe, nese gjeresia e anijes i kalon 6 metrat, atehere do te vendoset ne nje lartesi jo me te vogel se nje gjeresi e tille, megjithate lartesia e mfsiperme duhet te mos vendoset ne nje lartesi me te madhe nga skafi se 12 metra;

ii) kur jane dy drita direku, e pasmja do te jete minimumi 4.5 metra vertikalisht me lart se ajo e perparmja.

b) Ndarja vertikale e dritave te direkeve te anijeve me fuqi motorike duhet te jete e tille qe, ne kushte normale te diferentit, drita e pasme do te shikohet e ndare nga drita e perparme ne nje distance prej 1000 metra nga kici, kur shikohet nga niveli i detit.

c) Drita e direkt te nje anijeje me fuqi motorike me gjatesi 12 metra, por me e vogel se 20

metra, do te vendoset ne nje lartesi mbi kuverten e saj jo me te vogel se 2.5 metra.

d) Nje anije me fuqi motorike me te vogel se 12 metra mund te mbaje nje drite me te larte se 2.5 metra mbi kuverten. Megjithate, kur mbahet nje drite direku ne plotesim, dritat e bordeve dhe nje drite e kicit, atehere kjo drite direku duhet te mbahet minimumi 1 meter me lart se dritat e bordeve.

e) Nje nga dy ose tri dritat e direkt, te pershkruara ne nje anije me fuqi motorike kur eshte e angazhuar me rimorkim ose shtyrje te nje anijeje tjeter, do te vendosen ne te njejtin pozicion, si drita e direkt te pare te nje anijeje me fuqi motorike.

f) Ne te gjitha rrethanat drita e direkt ose dritat do te vendosen ne menyre te tille qe te jene

te pastra nga te gjitha dritat e tjera dhe pengesat.

g) Dritat e bordeve te nje anijeje me fuqi motorike do te vendosen ne nje lartesi mbi skafin jo me te madhe se tri te katertat e drites se direkt te bashit. Ato nuk duhet te jene me te uleta, qe te ngaterrohen me dritat e kuvertes.

h) Dritat e bordeve, nese jane me nje fener te kombinuar dhe qe mbahen nga nje anije me fuqi motorike me gjatesi me te vogel se 20 metra, do te vendosen jo me ulet se 1 meter poshte drites se direkt.

i) Kur rregullat pershkruajne mbajtjen e dy ose tri dritave ne nje vije vertikale, ato duhet te

kene hapesiren si me poshte:

i) ne nje anije me gjatesi me te madhe se 20 metra, drita te tilla duhet te kene hapesire jo me te vogel se 2 metra te vecuara dhe me e ulta nga keto drita, me perjashtim kur kerkohet nje drite rimorkimi, do te jete jo me pak se 4 metra mbi skafin;

ii) ne nje anije me gjatesi me te vogel se 20 metra, drita te tilla do te kene hapesire jo me te vogel se 1 meter te vecuara dhe me e uleta nga keto drita, me perjashtim kur kerkohet nje drite rimorkimi, nuk do te jete me e vogel se 2 metra mbi kuverten;

iii) kur dritat ekzistojne, ato do te jene ne nje hapesire te barabarte.

j) Me e uleta nga dy dritat rrethore, te pershkruara per anijet e peshkimit te angazhuara me peshkim, do te jete ne nje lartesi mbi dritat e bordeve jo me te vogel se dy here distancen ndermjet dritave vertikale.

k) Drita e perparme e spirances, kur jane dy te tilla, nuk do te jete me pak se 4.5 metra me siper se e ajo e prapme. Ne nje anije me gjatesi 50 metra ose me te madhe, kjo drite spirance e perparme nuk do te jete me pak se 6 metra mbi skafin.

3. Pozicioni horizontal dhe hapesirat e dritave

a) Kur jane pershkruar dy drita direku per nje anije me fuqi motorike, distanca horizontale

ndermjet tyre nuk do te jete me e vogel se gjysma e gjatesise se anijes, par duhet qe te mos jete me e madhe se 100 metra. Drita e perparme do te vendoset jo me shume se cereku i gjatesise se anijes nga kici.

b) Ne nje anije me gjatesi 20 metra ose me shume, dritat e bordeve nuk do te vendosen perpara drites se perparme te direkt. Ato duhet te vendosen ne ose prane fundit te cdo bordi te anijes.

4. Detaje te vendit te dritave qe tregojne direkt per anijet e peshkimit, dragat dhe anije qe merren me operacione nenujore.

a) Drita qe tregon drejtimin e nje trate te shtrire nga nje anije e angazhuar me peshkim, sic pershkruhet ne rregullin 26(c)(ii), do te vendoset ne nje distance horizontale jo me te vogel se 2 metra dhe jo me shume se 6 metra larg nga dy dritat rrethore, te kuqe dhe te bardha. Kjo drite do te vendoset jo me lart se drita rrethore e pershkruar ne rregullin 26(c)(i) dhe jo me poshte se dritat e bordeve.

b) Dritat dhe shenjat e anijeve te angazhuara me thellim ose operacione nenujore, per te treguar anen e pengeses dhe/ose anen e kalimit te sigurt ne te cilen eshte i sigurt kalimi, sic pershkruhet ne rregullat 27(d)(i) dhe (ii), do te vendosen ne nje distance maksimale sa me praktike, por ne asnje rast me pak se 2 metra nga dritat dhe shenjat e pershkruara ne rregullin 27(b)(i) dhe (ii). Ne asnje rast me e larta nga keto drita ose shenja duhet te jete ne nje lartesi me te madhe se me e uleta nga tri dritat ose shenjat e pershkruara ne rregullat 27(b)(i) dhe (ii).

5. Pasqyra per dritat e bordeve

Dritat e bordeve duhet te pajisen me nje pasqyre te brendshme te lyer me ngjyre te zeze dhe

qe ploteson kerkesat e seksionit 9 te ketij aneksi. Ne nje feller te kombinuar, qe perdor nje filament vertikal dhe nje ndarje shume te holle te ngushte ndermjet sektorit jeshil dhe atij te kuq, nuk nevojitet pasqyra e jashtme.

6. Shenjat

a) Shenjat duhet te jene te zeza dhe me madhesite sime poshte:

i) nje sferë do te kete nje diameter jo me pak se 0.6 metra;

ii) nje kon do te kete nje diameter baze jo me pak se 0.6 metra dhe ne nje lartesi te barabarte

me diametrin e tij;

iii) nje cilindër do te kete nje diameter minimumi 0.6 metra dhe nje lartesi prej dy here diametrin e tij;

iv) nje shenje rombi do te konsistoje prej dy konesh, sic percaktohet ne piken (ii) me siper,

qe kane nje baze te perbashket.

b) Distanea vertikale ndermjet shenjave do te jete minimumi 1.5 metra.

c) Ne nje anije me gjatesi me te vogel se 20 metra, shenjat e dimensioneve me te vogla, por

ne krahasim me dimensionet e anijes mund te perdoren dhe distanea mund te reduktohet perkatesisht.

7. Specifikimet e ngjyrave te dritave

Kromociteti i te gjitha dritave te lundrimit duhet te jete ne perputhje me standardet qe

vijojne, te cilat shtrihen brenda kufijve te zones te diagrames se specifikuar per cdo ngjyre nga Komisioni Nderkombetar mbi Ndricimin (CIE).

Kufijte e zonave per cdo ngjyre jepen duke treguar koordinatat e qosheve, te cilat jane si vijon:

i) E bardhe

x 0.525 0.525 0.452 0.310 0.310 0.443

y 0.382 0.440 0.440 0.348 0.283 0.382

ii) Jeshile

x 0.028 0.009 0.300 0.203

y 0.385 0.723 0.511 0.356

iii) E kuqe

x 0.680 0.660 0.735 0.721

y 0.320 0.320 0.265 0.259

iv) E verdhe

x 0.612 0.618 0.575 0.57

y 0.382 0.382 0.425 0.406

8. Intensiteti i dritave

a) Intensiteti minimal i ndricimit do te llogaritet duke perdorur formulen:

$$l = 3.43 \times 10^6 \times T \times D^2 \times K-D$$

Ku: I eshte intensiteti i ndricimit ne qirinj sipas konditave te sherbimit;

T është koeficienti maksimal në 2×10^{-7} lux;

D është hapësira e shikimit (hapësira e ndricimit) të dritës në milje detare;

K është transmetimi atmosferik.

Per dritat e pershkruara, vlera e K-se do të jetë 0.8, që i korrespondon shikimit meteorologjik afërsisht 13 milje detare.

b) Një perzgjedhje e shifrave që rrjedhin nga formula jepet në tabelën që vijon:

Hapësira e shikimit (hapësira e ndricimit) të dritave në milje detare Intensiteti i ndricimit të dritave neqirini për $K=0.8$

D	I
1	0.9
2	4.3
3	12
4	27
5	52
6	94

Shënim. Intensiteti maksimal i ndricimit të dritave të lundrimit duhet të kufizohet për të evituar shkelqimin.

9. Sektoret horizontale

a) (i) Në drejtimin përpara, dritat e bordeve, kur anija i ka, duhet të shfaqen me intensitetin

minimal të kërkuar. Intensitetet duhet të ulen për të arritur ndërprerjen praktike ndërmjet 1 grade dhe 3 gradeve jashtë sektoreve të pershkruar.

ii) Për dritat e drektut dhe të kic-it, dhe prapa 22.5 gradeve për dritat e bordeve, intensiteti minimal i kërkuar duhet të mbahet për një hark horizonti deri në 5 grade, brenda kufijve të sektoreve të pershkruar në rregullin 21. Nga 5 grade brenda sektoreve të pershkruar, intensiteti mund të ulët me 50 për qind deri në kufijtë e pershkruar; kjo ulje do të sjellë arritjen në kufijtë praktike të ndërprerjes jashtë kufijve të pershkruar.

b) Dritat rrethore duhet të vendosen në mënyrë të tillë që të mos pengohen nga dreket, kokat e drekeve ose strukturat brenda një sektori këndor prej më shumë se 6 grade, me përjashtim të dritave të spirancës, të cilat nuk duhet të vendosen në një lartësi jopraktike mbi skafin.

10. Sektoret vertikale

a) Sektoret vertikale të një drite elektrike, me përjashtim të dritave në një anije me vela, duhet të sigurojnë që:

i) intensiteti minimal i kërkuar të jetë siguar në të gjitha këndet nga 5 grade mbi 5 gradet

poshtë horizontales;

ii) minimumi 60 për qind e intensitetit minimal të kërkuar të jetë siguar nga 7.5 grade mbi

7.5 gradet poshtë horizontales.

b) Në rastin e një anijeje me vela, sektoret vertikale të dritave elektrike duhet të sigurojnë që:

i) intensiteti minimal i kërkuar të sigurohet në të gjitha këndet nga 5 grade mbi 5 gradet

poshte horizontales;

ii) minimumi 50 per qind e intensitetit minimal te kerkuar te jete siguruar nga 25 grade mbi

25 grade poshte horizontales.

c) Ne rastet e dritave, pervec atyre elektrike, keto specifikime do te zbatohen sa me afer te

jete e mundur.

11. Intensiteti i dritave joelektrike

Dritat joelektrike, sa me shume te jete e praktikueshme, do te jene ne perputhje me intensitetin minimal, sic specifkohet ne tabelen e dhene ne seksionin 8 te ketij aneksi.

12. Dritat e manovrimit

Pa marre parasysh parashikimet e paragrafit 2(f) te ketij aneksi, dritat e manovrave te

pershkruara ne rregullin 34(b) do te vendosen ne te njejtin plan vertikal, perpara dhe prapa, si drita ose dritat e direkeve dhe, kur eshte e praktikueshme, ne lartesine minimale prej 2 metrash vertikalisht mbi driten e direkt te bashit, me kusht qe ajo do te jete jo me pak se 2 metra, vertikalisht mbi ose poshte drites se direkt te pasem. Perdorimi i dritave te manovrave nese mbahen do te perdoren ku mund te shikohen me mire, jo me pak se 2 metra vertikalisht pervec drites se direkt.

13. Miratimi

Konstruksioni i fenereve dhe shenjave dhe instalimi i fenereve ne bordin e anijeve do te jete ne kompetence te autoriteteve perkatese te shtetit ku anija eshte regjistruar.

ANEKSI II

SINJALET PLOTESUESE PER ANIJET E PESHKIMIT QE PESHKOJNE NE ZONA TE

AFERTA

1. Te pergjithshme

Dritat e permendura, nese ekspozohen ne mbeshtetje te rregullit 26(d), do te vendosen aty ku duken me mire. Ato do te jene se paku 0.9 metra te vecuara, por ne nje nivel me te ulet se dritat e pershkuara ne rregullat 26(b)(i) dhe (c)(i). Dritat do te jene te shikueshme ne gjithe rrethin e horizontit ne nje distance minimale prej 1 milje, por ne nje distance me te vogel se dritat e pershkuara ne keto rregulla per anijet e peshkimit.

2. Sinjalet per tratat

a) Anijet e angazhuara me trata, pavaresish se ato jane demersale ose pelagjike, mund te ekspozojne:

i) kur leshojne rrjetat e tyre:

- dy drita te bardha ne nje vije vertikale;

ii) kur terheqin rrjetat e tyre:

- nje drite te bardhe mbi nje drite te kuqe ne nje vertikale;

iii) kur rrjeta ka kapur nje pengese:

- dy drita te kuqe ne nje vije vertikale.

b) Secila anije e angazhuar me trate cifte mund te ekspozoje:

i) gjate nates, nje drite elektrike perpara dhe ne drejtimin e anijes tjeter ne cift;

ii) kur leshojne ose mbledhin rrjetat e tyre ose kur rrjetat e tyre jane kapur pas nje pengese,
dritat e pershkruara ne 2(a) me siper.

3. Sinjalet per peshkatoret e tipit (purse seiners)

Anijet e angazhuara me peshkim me trate te tipit purse seine mund te ekspozojne dy drita te

verdha ne nje vije vertikale. Keto drita do te flakerojne alternativisht cdo sekonde dhe me interval te njejte te ndricimit dhe erresimit. Keto drita mund te ekspozohen vetem kur anija pengohet nga trata e saj e peshkimit.

ANEKSI III

DETAJE TEKNIKE TE PAJISJEVE TE SINJALEVE ZANORE

1. Sirena

a) Distanca dhe frekuencat e degjimit te zerit

Frekuenca haze e sinjalit do te shtrihet brenda intervalit 70-700 Hz.

Distanca e degjimit te sinjalit nga sirena do te percaktohet nga ato frekuenca te cilat mund te perfshijne frekuencat baze dhe ose me te larta, te cilat shtrihen brenda intervalit 180-700 Hz (1per qind) dhe te cilatjapin nivele presioni te zerit tespecifikuar ne paragrafin l(c) me poshte.

b) Kufijte e frekuencave baze

Per te siguruar nje shumellojshmeri te gjere te karakteristikave te sirenave frekuenca, baze e

nje sirene do te jete ndermjet kufijve qe vijojne:

i) 70-200 Hz per nje anije me gjatesi 200 metra ose me shume;

ii) 130-350 Hz per nje anije me gjatesi 75 metra, por me pak se 200 metra;

iii) 250-700 Hz per nje anije me gjatesi me te vogel se 75 metra.

c) Intensiteti i sinjaleve zanore dhe hapesira e degjimit

Nje sirene e montuar ne anije ne drejtimin e intensitetit maksimal te sirenes dhe ne nje distance prej 1 meter nga ajo duhet te jape nje nivel presioni zanor minimumi 1/3 e bandes oktave brenda hapesires se frekuencave prej 180-700 Hz (1 per qind) te jo me pak se shifrave perkatese te dhena ne tabelen me poshte:

Gjatesia e anijes ne metra 1/3 e nivelit te bandes oktave ne 1meter ne dB referuar

2x10⁻⁵ N/m² Distanca e degjimit nemilje detare

200 ose me shume 143 2

75 por me pak se 200 138 1.5

20 por me pak se 75 130 1

Me pak se 20 120 0.5

Distanca e degjimit ne tabelen e mesiperme eshte per informacion dhe e perafert me ate ne te cilen nje sirene mund te degjohet ne akset perpara anijes me probabilitet 90 per qind ne kushtet e nje ajri te paster ne bordin e anijes, duke pasur nje mjedis mesatar niveli zhurme ne vendet e degjimit (i marre 68 dB ne brezin e oktaves te perqendruar ne 250 Hz dhe 63 dB ne brezin e okiaves te perqendruar ne 500 Hz).

Ne praktike distanca ne te cilen mund te degjohet nje sirene eshte ekstremisht e ndryshme dhe varet ne menyre kritike nga kushtet e motit; vlerat e dhena mund te konsiderohen si tipike, por ne kushtet e eres se forte ose ambiente me nivel te madh zhurme ne postet e degjimit mund te reduktohet shume.

d) Pajisjet me drejtim

Niveli i presionit te zerit te nje sirene me drejtim do te jete jo me shume se 4 dB poshte nivelit te presionit zanor, ne akset ne cdo drejtim ne planin horizontal brenda 45 gradeve nga aksi. Niveli i presionit zanor ne cdo drejtim tjeter ne planin horizontal do te jete jo me shume se 10 dB. poshte nivelit te presionit zanor ne akset, keshtu qe distanca ne te gjitha drejtimet do te jete minimumi gjysma e distances sesa ne akset perpara. Niveli i presionit te zerit do te matet ne ate te $1/3$ te brezit te oktaves, e cila percakton distancev e degjimit.

e) Pozicioni i sirenes

Kur duhet te perdoret nje sirene me drejtim si e vetmja sirene ne anije, ajo do te instalohet me intensitetin maksimal te drejtuar direkt perpara.

Nje sirene duhet te vendoset ne anije praktikisht sa me lart te jete e mundur, me qellim te reduktimit te nderhyrjes te zerave te emetuar, nga pengesa dhe gjithashtu te minimizojte rrezikun e demtimit te degjimit nga personeli. Niveli i presionit te zerit te sinjalit te vete anijes ne vendin e degjimit nuk duhet t'i kaloje 110 dB(A) dhe sa me shume e praktikueshme nuk duhet te kaloje 100 dB(A).

f) Pajisja me me shume se dy sirena

Nese sirenat jane montuar ne nje distance nga njera-tjetra prej me shume se 100 metra, ajo

do te rregullohet ne ate menyre qe ato te mos leshojne sinjale spontane.

g) Sistemet e sirenave te kombinuara .

Nese per arsye te nje pengese fusha e zerit e nje fishe te vetme ose te njeres nga fishat referuar ne paragrafin 1(f) me siper duket se ka nje reduktim te madh te nivelit te zerit, rekomandohet qe te montohet nje sistem i kombinuar sirenash, ne menyre qe te evitohet kete reduktim. Per qellimet e rregullave nje sistem i kombinuar sirenash do te konsiderohet si nje sirene e vetme. Sirenat e sistemit te kombinuar do te vendosen ne nje distance te vecuar jo me shume se 100 metra dhe do te rregullohen qe te japin sinjale te pavarura. Frekuenca e cdonjeres nga sirenat do te ndryshojte nga ajo e tjetres me te pakten 10 Hz.

2. Kembana ose daullja

a) Intensiteti i sinjalit

Nje kembane ose daulle ose pajisje te tjera qe kane karakteristika zanore te njejta, do re prodhojne nje nivel presioni zanor prej jo me pak se 110 dB ne 1 meter.

b) Konstruksioni

Kembanat dhe daullet do te behen me material rezistent antikoroziv dhe te projektuara per te dhene nje ton te paster. Diametri i gojes se kembanes do te jete jo me i vogel se 300 mm per anijet me gjatesi mbi 20 metra dhe do te jete me pak se 200 mm per anijet me gjatesi 12 deri ne 20 metra. Kur eshte e praktikueshme rekomandohet nje cekic mekanik per goditjen e kembanes per te siguruar nje force konstante, por qe te jete e mundur dhe operimi me dore. Masa e gekicit nuk do te jete me pak se 3 per qind e mases se kembanes.

3. Miratimi

Konstruksioni i pajisjeve te sinjaleve zanore, puna e tyre dhe instalimi i tyre ne bordin e anijes do te jete ne kompetence te autoriteteve perkatese te shtetit ku anija eshte e regjistruar.

ANEKSI IV

SINJALET E AVARISE

1. Sinjalet qe vijojne, te perdorura ose te ekspozuara si vec e vec ashtu dhe se bashku, do te

tregojne avari dhe nevojten per ndihme:

- a) sinjale me te shtena topi ose eksplozive te tjere, ne intervale rreth nje minute;
 - b) nje ze te vazhdueshem i dhene me cfaredo aparature te sinjaleve te mjegulles;
 - c) fishekzjarre ose shashka, qe leshojne yje te kuq duke i leshuar nje nga nje ne intervale te shkurtra;
 - d) nje sinjal i bere me radiotelegرافي ose me cdo metode tjeter sinjalizimi, qe konsiston ne grupin ... _ _ _ ...SOS ne Kodin Mors;
 - e) nje sinjal i derguar me radiotelegرافي qe konsiston ne fjalet "Mayday";
 - f) sinjali i Kodit Nderkombetar te avarise qe tregohet me N.C.;
 - g) nje sinjal qe konsiston ne nje flamur katror, i cili ka poshte tij nje sferes ose cfaredo gjeje qe i ngjan sferes;
 - h) tym ne anije (asi nga djegia e nje fucie bitumi, fucie vaji etj.);
 - i) nje fishekzjarr me parashute ose nje pishtar dore qe tregon nje drite te kuqe;
 - j) nje sinjal tymi qe jep nje tym me ngjyre portokalli;
 - k) ngritja dhe ulja e ngadalte por e shpeshte e duarve te shtrira nga secila ane;
 - l) sinjal alarmi me radiotelegرافي;
 - m) sinjal alarmi radiotelefonik;
 - n) sinjale te transmetuara nga radiofener emergjence qe tregon pozicionin e emergjences.
2. Perdorimi ose ekspozimi i secilit nga sinjalet e permendura me sipër me perjashtim te qellimit per te treguar avari ose nevojten per ndihme dhe perdorimi i sinjaleve te tjera te cilat mund te ngaterrohen me secilin nga sinjalet e mesiperme eshte i ndaluar.
3. Vemendje u eshte kushtuar seksioneve perkatese te Kodit Nderkombetar te Sinjaleve, manualit te kerkim-shpetimit per anijet tregtare dhe sinjaleve qe vijojne:
- a) nje cope kanvase ngjyre portokalli me ose katror te zinj dhe rrathe ose simbole te tjera perkatese (per identifikimin nga ajri);
 - b) nje shenues me ngjyre.